

Vecka: 38 · Grundad 1838 · Pris: 25 kr

**ERBJUDANDET:
ÅK GRATIS PÅ
BUSSAR OCH TÅG
PÅ SÖNDAG**

A4

**REKTORN STÄNGER
FÖRSKOLAN FÖR
ALLMÄNHETEN**

A12-13

FOTO: JASMINE HUBINETTE

KIRURGSKANDALEN PÅ US

Ny skandal med kirurgen — Annelie skadades i ryggen

■ Annelie har ett hål på fel ställe i sin ryggrad. Lena Huss är förlamad i ena armen. Båda har fått sina skador av samma neurokirurg på US. Sjuksköterskan Kristina stal fem kilo narkotika från kliniken i Östergötland där

hon arbetade. Correns granskning visar att läkare och sjuksköterskor tillåts arbeta med patienter trots pågående missbruk.

A6-9

7 388159 002506

Matplats MED variation

Upptäck våra flexiblamatbordsserier
Brunch & Crunch!

10%
rabatt på utvalda
matbord & stolar

em home
MOTALA Drakvägen 8. Tel 0141-23 95 90
Öppettider Mån-fre 10-18, Lörd 10-15

Erbjudanden gäller t o m 30/9 2024 och kan ej kombineras med andra erbjudanden.

KIRURGSKANDALEN PÅ US

En neurokirurg på US i Linköping borrade på fel ställe i Annelies ryggrad. Samma kirurg hade dagen före förlamat en annan patient.

"Jag tycker att det är så konstigt att de inte kollade efteråt hur operationen blev, när han mädde så dåligt", säger Annelie.
FOTO: JASMINE HUBINETTE

"Han har varit inne i ryggmärgen, men ingen vet vad han har gjort där", säger Annelie.
FOTO: JASMINE HUBINETTE

"Man tog för givet att allt var som det skulle. Det är ju så vi litar på vården", säger Annelies man Mattias.
FOTO: JASMINE HUBINETTE

Mars 2022 – det här hände

LÖRDAG ● Personal larmar om att neurokirurgen verkar berusad under en operation. Chefer tillkallas. Neurokirurgen får ändå fortsätta operera.	SÖNDAG ● Neurokirurgen opererar Lena på ett felaktigt sätt så att hon blir förlamad av operationen.	MÅNDAG ● Neurokirurgen opererar Annelie och borrar på fel ställe i hennes ryggrad. Sedan tas han ur tjänst.
---	---	---

Kirurgen borrade på fel ställe i Annelies ryggrad

LINKÖPING
En neurokirurg på US i Linköping har borrar i Annelies ryggrad – men på fel ställe. Hon är den andra patienten i rad som drabbats av samma kirurg. Före operationen hade vårdpersonal larmat om att kirurgen verkade berusad.

Det är en slump att det upptäcks. Neurokirurgen verkade helt säker på att han gjort det han skulle. Operationsbeskrivningen i Annelies patientjournal tyder inte på något annat. Men allt är fel. Det är obegripligt. Annelie kan nästan inte prata, tittar på den nya kirurgen och försöker ta in hans ord.

"Det är ett chockartat besked för

patienten", kommer han sedan att skriva i hennes journal.
– Men...vad har han gjort?!

Bara timmar har gått sedan hon la sig i sängen iklädd en av sjukhusets skjortor. Det är mitten av mars 2024. Det är andra gången hon ligger så här och väntar på att opereras i ryggraden. Det är obehagligt. Riskfyllt. Men hon har bli-

vit sämre efter förra operationen och li-vet fungerar inte längre, så hon behöver den här operationen.

Neurokirurgen – som opererade henne förra gången och som har planerat in den här operationen – är inte här. Istället kommer en annan kirurg in. Han verkar trevlig. Korrekt. Det är han som ska ge henne beskedet, men det vet han inte än. Den nya kirurgen vill att Annelie ska genomgå röntgen innan han påbörjar operationen. Det är för att få en bild över hur det ser ut efter förra operationen. När hon träffar kirurgen igen har han en sjuksköterska med sig.
Det är då hon får beskedet.
– Ingen vet vad han har gjort.
Operationen som hon genomgick för

”
Ingen vet vad han har gjort.

Den nya kirurgen, när han informerar Annelie om att förra operationen gått fel

exakt två år sedan har inte hänt. Alltså, hon har sovit, hon har lagts på operationsbordet och neurokirurgen har gått in i hennes ryggrad. Han, neurokirurgen som opererat henne, har skurit sig in i hennes ryggrad. Borrar in i ryggmärgen. Men ingen vet vad han har gjort där, för det var inte där hon skulle opereras.

När Corren träffar Annelie har det gått nästan ett halvår sedan hon fick beskedet. I den ljusa lägenheten i Jönköping plockar hon med blommorna och dukar fram kaffe.

Allt började ett par år innan den första operationen. Annelie vaknade en morgon och kände inte längre ena benet. Det var som att hela benet var be-

dövat. Det gick inte över. Sedan började hon få oförklarligt ont i ryggen. Så började hon plötsligt kissa på sig. Helt utan förvarning. Hon kände ingenting innan och sedan var det som att något bara släppte och urinblåsan tömde sig. Därför sökte Annelie vård och det konstaterades att hon drabbats av två Tarlow-cystor. De kan bäst beskrivas som vätskefyllda blåsor i ryggmärgen.
Själva cystorna i sig är inte farliga, fick Annelie veta, men när de trycker på nerver, som de gjorde i Annelies fall, så kan det bli väldigt besvärliga symptom. Det var därför hon bokades in för operation den 7 mars 2022.

Söndag den 6 mars 2022. Annelie har bytt om till sjukhusskjorta och lagt sig i sängen. Hon bor i Jönköping, men ikväll är hon på Universitetssjukhuset i Linköping. Nu ska det snart ske. Det är en planerad operation och beslutet är noga genomtänkt. Annelie och hennes man Mattias har resonerat om för- och nackdelar. De arbetar båda inom vården och har fått information om riskerna. För även om operationen går precis som den ska, är risken att ingenting i hennes tillstånd förändras. Eller att det rentav förvärras. Fast förhoppningen är ändå att hon ska bli bättre, och det är därför

hon och Mattias har kommit fram till att det är värt risken. För de vill att hon ska må bra.

När Annelie ligger i sjukhussängen den där söndagskvällen 2022 har en annan patient, Lena Huss, just opererats av samma neurokirurg. Lena har blivit förlamad av operationen efter att neurokirurgen gjort oförklarliga fel. Neurokirurgen missade Lenas ryggrad och skruvade istället sönder en nervrot som gjorde att hon blev permanent förlamad i högerarmen, trots att den var fullt fungerande när hon hamnade på hans operationsbord.

Den helgen när både Lena och Annelie opereras, hade neurokirurgen helg-tjänstgöring som bakjour. Det innebär att han var högsta specialistläkare i tjänst hela helgen. Under sitt långa arbetspass, som sträckte sig från fredag 4 mars till måndag den 7 mars 2022, opererade han tre patienter. På lördagen larmade personal om att neurokirurgen verkade berusad under en operation, men trots att chefer tillkallades fick han fortsätta operera. På söndagen opererades Lena Huss, som blev förlamad. Trots det får han borrar i Annelies ryggrad på måndagen.
Innan Annelie visste att operationen

gått fel fick hon höra att neurokirurgen dömts för rattfylleri.
– Jag skrattade faktiskt bort det då och tänkte att de måste ju ha ordnat det där nu.

Inte förrän efter Annelies operation konstaterar verksamhetschefen Carina Folkesson att neurokirurgen är i så dåligt skick att hon skickar hem honom. "Han mädde inte bra", sa hon till Corren i mars 2024.

Carina Folkesson blev uppringd dagen före Lenas operation, på lördagen. Då hade en chef från en annan enhet tillkallats för att personal larmat om att neurokirurgen verkade berusad. Då var hon själv inte i tjänst, men det var fortfarande hon som hade ansvaret.
– Jag sa: Om du anser att han ska gå hem, så måste du skicka hem honom. Och jag gav också förslag på vilka andra kollegor som kunde ringas in.

Men inte förrän på måndagen togs han ur tjänst av Carina Folkesson.
Ungefär samtidigt som Annelie fick veta att operationen gått fel, i mars 2024, publicerades Correns granskning om neurokirurgen. Neurokirurgen togs då ur tjänst och var avstängd i flera månader. Nu är han tillbaka på arbetsplatsen igen. Han bedömer re-

”
Jag skrat-tade faktiskt bort det då och tänkte att de måste ju ha ordnat det där nu.

Annelie, om när hon fick höra att neurokirurgen dömts för rattfylleri.

missar från hela Sydöstra sjukvårdsregionen, det vill säga regionerna Östergötland, Jönköping och Kalmar. Trots att Transportstyrelsen bedömt att han inte klarar kontrollerna för nykterhet och därför inte får köra bil.

Corren har kontaktat verksamhetschef Carina Folkesson som inte ställer upp på någon ny intervju. Även neurokirurgen har erbjudits möjligheten att kommentera. Han har tidigare uppgett att han aldrig har varit alkoholphäverkad på jobbet och menade då att det kan vara en smutskastningskampanj från kollegor.

Fotnot: Annelie och Mattias heter egentligen något annat. Corren har tagit del av patientjournaler, Region Östergötlands internutredning av händelsen och lvo's dokumentation utifrån lex Maria-anmälan.

Jasmine HübINETTE
Jasmine.hubINETTE@corren.se

Läs mer

Sidorna 8–9: Tillsynsmyndigheterna tillåter att läkare och sjuksköterskor arbetar med patienter trots pågående missbruk.

KIRURGSKANDALEN PÅ US

”Beroende är en lömsk sjukdom där man successivt sänker kraven på sig själv. De är uppfinningsrika och hittar på ursäkter för att inte behöva stå för sina handlingar.

Stefan Jonsson, alkohol- och drogterapeut på Stockholms Beroendeklinik

Sjuksköterskan Kristina stal fem kilo narkotika från sin arbetsplats i Östergötland. Ändå fick hon behålla sjuksköterskelegitimationen. FOTO: CORREN

Sjuksköterskan Kristina stal fem kilo narkotika från kliniken i Östergötland där hon arbetade. Men trots att tillsynsmyndigheten befarar att hon på grund av sitt missbruk inte kan ”utöva sitt yrke tillfredsställande” får hon behålla sin sjuksköterskelegitimation. Correns granskning visar att tillsynsmyndigheterna tillåter att läkare och sjuksköterskor arbetar med patienter trots pågående missbruk.

Kristina stal fem kilo narkotika på jobbet — får fortsätta vårda patienter

Lena Huss är förlamad i ena armen. Annelie har ett hål på fel ställe i sin rygg-rad. Båda har fått sina skador av samma neurokirurg.

Neurokirurgen är tidigare dömd för grovt rattfylleri. När han opererade Lena och Annelie utreddes hans lämplighet av tillsynsmyndigheten Ivo. Men det fick Lena och Annelie inte veta.

Correns granskning visar att tillsynsmyndigheterna tillåter att läkare och sjuksköterskor arbetar med patienter trots pågående missbruk.

Under förra året fick alla som utredes för missbruksrelaterad brottslighet behålla sin vårdlegitimation, enligt uppgifter som Corren tagit fram från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

En av dem som fick beslut under 2023 var en intensivvårdssjuksköterska som vi kan kalla Louise. Hon stal morfinpreparat ur läkemedelslådan på sin arbetsplats och injicerade i sig själv under arbetstid. Utredningen mot henne lades ner. Först efter att hon också varit kraftigt berusad på arbetstid på sitt nya arbete fattade tillsynsmyndigheterna beslut om provvotid. Då hade arbetsgivaren upptäckt att hon hade en vinflaska i sitt skåp på arbetsplatsen.

”Att sjukvårdspersonal missbrukar alkohol eller narkotika utgör en stor risk för patientsäkerheten”, står det i flera

av besluten från tillsynsmyndigheterna Ivo och Hsan.

Ändå får missbrukande vårdpersonal behålla legitimationen. Provvotid innebär att de får fortsätta arbeta som vanligt samtidigt som de följer en handlingsplan som kan innehålla möten med tillsynsmyndighet och provtagnings. Det innebär inte att det tas prover på arbetsplatsen.

Enligt Marie Åberg, avdelningschef på Ivo, är provvotiden en möjlighet att ”komma till rätta med de missförhållanden som gör denne till en patient-säkerhetsrisk”.

Flera läkare i Correns granskning har kört bil under påverkan av alkohol eller droger.

– När man åker fast för rattfylleri så är det inte första gången. Det kanske är första gången de kör påverkad, säger Stefan Jonsson, som är alkohol- och drogterapeut på Stockholms Beroendeklinik. Han kan inte uttala sig om de specifika fallen, men svarar utifrån sin erfarenhet.

Under 2023 beslutade ansvarsnämnden Hsan om provvotid med brottslighet som grund i 25 fall. Corren har gått igenom samtliga fall. I över hälften av fallen handlar brottsligheten om narkotika.

I augusti 2021 upptäckte kollegor att

det försvunnit narkotikaklassade läkemedel från en av Region Östergötlands kliniker. Under ett drygt år hade 700 tabletter stulits, totalt över fem kilo narkotikaklassad substans. En sjuksköterska som vi kan kalla Kristina dömdes senare för brotten. I tingsrätten berättade Kristina att hon sa upp sig från tjänsten inom regionen innan de hann avskeda henne.

Region Östergötland anmälde Kristina till Ivo, som sedan skrev i sitt beslut: ”IVO anser att det till följd av Kristinas missbruk/beroende kan befaras att hon inte kommer att kunna utöva sitt yrke som sjuksköterska tillfredsställande” och ”den tid som gått är otillräcklig för att säkerställa att hon är fri från sitt missbruk/beroende och kan arbeta patientsäkert”.

Trots det ansåg Ivo att det bara är provvotid som kunde bli aktuellt i Kristinas fall. Det innebär att hon fortfarande har kvar sin legitimation och kan vårda patienter precis som tidigare.

När den nya patientsäkerhetslagen trädde i kraft i januari 2011 försvann det tidigare systemet där vårdpersonal kunde få en disciplinpåföljd, en så kallad ”prick i registret” som fanns kvar för alltid. Istället kan legitimerad vårdpersonal nu få beslut om provvotid eller in-dragen legitimation. Dessutom infördes brott som en av grunderna för att kunna återkalla legitimationen. Genom den nya lagen skulle vårdpersonalens lämplighet kunna ifrågasättas redan vid en enda överträdelse om den bedömdes tillräckligt allvarig. Men Correns granskning visar att dömd vårdpersonal i praktiken ändå får arbeta kvar.

Enligt Marie Åberg, avdelningschef på Ivo, är det arbetsgivaren som ytterst har ansvaret för att läkare och sjuksköterskor kan arbeta på ett patientsäkert sätt.

En läkare som vi kan kalla Ibrahim fick beslut om provvotid under 2023. Han togs av polisen när han körde drog-påverkad på väg till sin arbetsplats på en ögonklinik i Stockholm. Han är en av dem i vår granskning som har ett missbruk sedan tidigare och har dömts mer än en gång för narkotikabrott och rattfylleri.

Stefan Jonsson är alkohol- och drogterapeut på Stockholms beroendeklinik. Han berättar att det finns ett stort mörkertal av högfungerande personer med beroendeproblematik, där missbruket har smugit sig på.

– Det syns sällan utåt, utan man upprätthåller en fasad. Det är en lömsk sjukdom där man successivt sänker kraven på sig själv. De är uppfinningsrika och hittar på ursäkter för att inte behöva stå för sina handlingar, som ”det har aldrig hänt tidigare”. Det är ett själviskt agerande där man inte tänker på risker för andra, utan istället fokuserar på att inte bli upptäckt.

Stefan Jonsson understryker att det inte handlar om personligheten, att de som drabbas av beroendesjukdom kan vara kärleksfulla och kompetenta som alla andra.

– Det är som att de blivit kidnappade av sjukdomen. Det är lätt att fatta fel beslut under påverkan av alkohol eller droger. Man kanske är full, bakfull, man kanske har sovit dåligt och är jättetrött. Då ökar risken för konsekvenser.

I mars 2024 publicerade Corren en granskning om neurokirurgen på US i Linköping. Efter granskningen stängdes kirurgen av från sitt arbete, men han arbetar nu igen och bedömer remisser från tre sjukvårdsregioner.

Fotnot: Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd har avböjt att kommentera. Vårdpersonalens namn är utbytta.

Jasmine Hübinette
Jasmine.Hubinette@corren.se

TIDIGARE DELAR I CORRENS GRANSKNING

8 januari 2024.

6 mars 2024.

7 mars 2024.

9 mars 2024.

15 mars 2024.

17 april 2024.

Vecka: 38 · Grundad 1838 · Pris: 25 kr

**POLITIKER
GLÄDS ÖVER
MILJON-
SATSNINGAR**
A10-11

**SOMRARN
VID JÄRNVÄGEN
FORMADE
LO-TOPPEN**
A12-13

KIRURGSKANDALEN PÅ US

"Jag tycker det låter väldigt klokt med alkotester. Även lämna urinprov och kika efter droger. Har inte jag några droger i mig så har jag inte några problem att lämna urinprov eller blåsa i en alkometer", säger Nettan Palmqvist, verksamhetschef inom LSS, som tidigare har jobbat länge inom beroendevården.

FOTO: JASMINE HUBINETTE

Starka reaktioner efter avslöjandet

■ Upprördheten var stor utanför US entré efter Correns avslöjande att läkare och sjuksköterskor får jobba kvar i vården och behandla patienter trots att de varit påverkade på sin arbetsplats. "Det är inte patientsäkert", säger Chimam Hosein Tayyar.

A6-7

KRÖNIKA: PATIENTER BLIR FÖRSÖKSKANINER
A8

7 388159 002506

Husbil- & husvagnsmässa
Stor visning i Linköping i helgen 20-22 september
Fre 10-17 Lör-Sön 11-15

Vi bjuder på kaffe och kaka. Korv med bröd.

**Fritidsfordon
ÖST**

VI BYTER UT VÅRA SISTA DEMO-FORDON SPARA UPP TILL
200.000 kr vid köp av husbil, 100.000 kr vid köp av husvagn, endast i helgen 20-22 sept.

Roxtorpgatan 18, Linköping • Tel. 013 50 500

www.fritidsfordonost.se

KIRURGSKANDALEN PÅ US

"Just i vården tycker jag inte det är fel med alkohotester. Vi jobbar ju med människor och patientsäkerhet så jag tycker att man borde få ta sådana tester", säger Chiman Hosein Tayyar som är undersköterska och tandvårdsbiträde.

FOTO: TINA ENSTRÖM

"Om man har rent mjöl i påsen så är det väl ingen fara med alkohotester", tycker sjukhusbesökaren Sonja Rundström.

FOTO: TINA ENSTRÖM

"När det gäller operation och så, då är det ju livsavgörande om du är påverkad, så då måste du ha några åtgärder. Men om du ska ha alkohotest eller så, det vet jag inte. Det blir ju som att du aldrig litar på personen. Folk kan ju ta illa upp. Men samtidigt: Har du inget att dölja så...", fun-derar Ellin Magnusson specialistundersköterska.

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

Sjukhusbesökarna Selma Rosén och Erika Arvik tycker det är självklart att patientsäkerheten ska

gå före vårdpersonalens integritet. "Vi lägger ju våra liv i deras händer."

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

Efter kirurgskandalen: "Det är helt oacceptabelt"

LINKÖPING

Upprördheten var stor utanför US entré efter Correns granskning om kirurgskandalen. "Det är inte patientsäkert att personal med missbruk får jobba i vården", säger Chiman Hosein Tayyar. Flera vi möter vill införa alkohotester på sjukhuset. Men Marie Morell, regionråd i Östergötland, är tveksam: "Integriteten är ganska viktig också."

Correns granskning visar att läkare och sjuksköterskor får

jobba kvar i vården och behandla patienter - trots att de dömts för grovt rattfylleri och narkotikabrott och varit påverkade på sin arbetsplats. - Det är inte patientsäkert, säger Chiman Hosein Tayyar som jobbar som undersköterska och tandvårdsbiträde.

Alla sjuksköterskor och läkare som utreddes av tillsynsmyndigheten Hsan för missbruksrelaterade brott förra året fick behålla legitimationen. Även om de fick pröva-

tid kan de jobba kvar precis som vanligt. Inga alkohotester görs på arbetsplatsen och patienterna får inget veta.

- Det är helt oacceptabelt och visar att en lagändring eller ändrad tillämpning av lagen krävs, säger Bo Karlsson (SD), vice ordförande Regionstyrelsens personalutskott i Region Kalmar län som skickar patienter till US i Linköping.

- Det vore bra om myndigheter vid strafföreläggande eller annat domstolsbeslut kopplat till exempelvis nar-

kotika brott var skyldig att underrätta arbetsgivare. Särskilt för legitimationsyrken, säger Lena Granath (V), regionråd och personalutskottets ordförande i Region Kalmar län.

De flesta vi pratar med tycker det är självklart att vårdpersonal med pågående missbruk inte ska jobba med patienter.

- För man inte är tillräckligt kompetent då, säger Netan Palmqvist som tidigare har jobbat med beroendepatienter.

Kan man inte ha bra dagar?

- Nej, det kan man inte ha. Inte förrän den dagen man har fått hjälp och är ren och fri från sitt missbruk.

Men regionrådet Marie Morell (M) tycker att frågan är svår att svara på.

- Jag tycker att det är svårt att svara kategoriskt ja eller nej på den frågan, för det är ju helt upp till den situationen man befinner sig i.

Patienten Annelie berättade i Corren om chocken när hon insåg att neurokirurgen

borrat på fel ställe i hennes ryggrad under en operation. Trots att personal larmat om att kirurgen verkade berusad några dagar tidigare fick kirurgen fortsätta operera patienter.

Reportaget har väckt starka reaktioner i sociala medier: "Men fy vad obehagligt!"

"Han bör sättas ur tjänst med en gång."

En vårdanställd som tidigare arbetat med neurokirurgen är upprörd över att det inte pratas om hur miss-

bruksproblem påverkar arbetsplatsen.

- Det här drabbar oss alla. Det har tystats ner och skapat oro bland personalen. Ingen frågar hur vi mår, trots att det är vår arbetsmiljö också.

Hon visste inte att Annelie hade skadats förrän hon läste om det i Corren.

- Ingen har tagit ansvar för det här. Varför tog arbetsgivaren inte prover på kirurgen när personalen larmade? Då hade man vetat, säger hon.

Reaktionerna är kraftiga

även hos politikererna som Corren har haft kontakt med. - Det är oerhört tragiskt när en patients hälsa påverkas negativt på grund av att vårdpersonal yrkesutövat under påverkan av droger eller alkohol. Det är oacceptabelt, säger Kaisa Karro (S), oppositionsråd i Region Östergötland.

- Arbetsgivaren behöver ha en policy för alkohol och droger som är väl kända på arbetsplatsen och ska ses som en naturlig del av arbetsmiljöarbetet, säger Margareta

Fransson (MP), gruppleader i Region Östergötland.

Hon har haft sjuksköterskelegitimation sedan 1999, men "har nog aldrig varit med om att man samtalat om dessa frågor på arbets-

platsen". - Jag önskar att det skulle ske naturligt, på samma sätt som man pratar exempelvis om ergonomi, och inte bara när något har hänt för då är det för sent.

Flera av dem vi möter ut- anför Universitetssjukhuset i Linköping tycker att sjuk-

husen borde införa alkotester för personal.

- Kommer man på att de missbrukar så kan det vara befogat med alkohotester på arbetet, säger Sonja Rundström.

Det finns även politiker som tycker det kan vara befogat med alkohotester. Men Marie Morell, regionråd i Östergötland är tveksam till att testa vårdpersonal för alkohol och droger.

- Det är ganska integritetskränkande att göra ett sånt test, säger hon.

Hon anser inte heller att regionen behöver få information när vårdpersonal får körkortet indraget på grund av rattfylleri- eller att patienter ska få veta när tillsynsmyndigheten beslutat om prövotid på grund av missbruksrelaterade brott.

- Rent allmänt tycker jag att integriteten är ganska viktig också, säger hon.

Jasmine Hübinette

Jasmine.Hubinette@corren.se

Tina Enström

Tina.Enstrom@corren.se

KIRURGSKANDALEN PÅ US

Lena Huss förlamades när en neurokirurg gjorde fel. Samtidigt pågick en lämplighetsutredning av kirurgen.

FOTO: JULIA DJERF

Patienter blir försökskaniner — när dömd personal får jobba kvar

Linköping
Vårdpersonal med missbruksproblematik och som dömts för brott får arbeta kvar i vården med bibehållet förtroende från myndigheterna. Kontrollen är långsam och åtgärderna tandlösa — och det är patienterna som offras, skriver Correns reporter Jasmine Hübinette i den här nyhetsanalysen.

En intensivvårdssjuk-sköterska som injicerar narkotika på arbetstid. En psykiatri-läkare som är så berusad att hon somnar vid ratten på ett övergångsställe. En ögonläkare som är narkotikapåverkad på väg till jobbet. Alla får jobba kvar. Hur kan det få gå till så här? Det måste ha skett ett misstag. Det måste ju finnas någon kontrollfunktion? En tillsynsmyndighet? Det här är faktiskt Sverige. Så kanske man tänker när man hör om de här fal-

len. Och visst finns det en tillsynsmyndighet. Flera stycken faktiskt. Men vid närmare granskning visar det sig att det inte är enskilda misstag när missbrukande vårdpersonal får jobba vidare, utan ett större systemfel. Varje dag kan nya vårdanställda i missbruk upptäckas – och få jobba kvar. Men hur?

Tillsynsmyndigheterna utreder och beslutar om någon ska fräntas sin vårdlegitimation eller få provotid. Det tar dock tid. Utredning-

en tar flera år. Under tiden får vårdpersonalen fortsätta arbeta som om ingenting hänt. En kirurg kan exempelvis fortsätta operera patienter under hela utredningstiden. Om beslutet sedan innebär provotid kan arbetet fortsätta som vanligt även efter det. Det är svårt att se det på något annat sätt än att patienterna får agera försökskaniner när myndigheterna ska komma fram till om vårdpersonalen ska få behålla sin legitimation. Patienterna kan inte ta ställning till om de vill vara med på experimentet eftersom ingen berättar för dem vem som är anmäld och vem som har provotid.

Den nya patientsäkerhetslagen som infördes 2011 innebär på flera sätt en skärpning av regelverket – ut med tandlösa varningar och in med brott som skäl för att ta legitimationen från olämplig vårdpersonal. Förarbetena inför lagen visar på att ledordet var

patientsäkerhet. Den som kidnappar och våldtar på fritiden ska inte kunna fortsätta som läkare.

Missbruk däremot, faller mellan stolarna. Trots hårda formuleringar om att det är en "stor risk för patient-säkerheten", så resulterar missbruksbrottslighet bara i provotid. Beroende är inte vilken sjukdom som helst. Experter på området har många gånger förklarat att den som är i beroende styrs av alkoholen eller drogerna. – De är uppfinningsrika, säger alkohol- och drogterapeuten Stefan Jonsson.

Det är därför Transportstyrelsens alkoholäs inte bara begränsar bilen vid start utan även kräver bläskontroll när bilen varit igång en stund eller när bilen rör sig utan att motorn är igång. Det är helt enkelt för att förhindra att någon annan än den rattfylleridömd- de föraren blåst i alkoholäset för att starta den. Eller för att det inte ska gå att starta bilen utan startmotor ge-

nom att knuffa den nerför en backe.

När tillsynsmyndigheterna kommer fram till att vården gjort fel finns det ofta en gemensam vilja att förbättra. Den som en gång råkat amputera höger ben istället för vänster på sin patient, vill naturligtvis aldrig mer göra om misstaget. Kanske bestämmer man att det alltid krävs dubbla kontroller framöver. Lösningen bygger på att alla vill samma sak. Det är en metod som verkar svår att applicera på personer i aktivt missbruk. För även om man kommer överens om att ingen ska dricka alkohol innan de går in i operationssalen är det svårt att lita på en sådan överenskommelse med den som är beroendesjuk.

När Lena Huss hamnade på ett operationsbord på Universitetssjukhuset i Linköping visste hon inte att Ivo just då utredde kirurgen som opererade henne. Inte heller visste hon att perso-

nal larmat om kirurgen och att arbetsgivaren ändå låtit honom fortsätta. Hon kunde inte ta ställning till om hon ville bli opererad av en kirurg som tidigare dömts för grovt rattfylleri på väg till sjukhuset och som sedan misskött alkoholkontrollerna så att han blivit av med körkortet ännu en gång strax före hennes operation. När hon vaknade upp var armen förlamad och livet förändrat.

Correns granskning visar att kirurgen på US är långt ifrån ensam. Ingen vet hur många de är. Hur ska patienterna kunna känna sig trygga?

Jasmine Hübinette är grävreporter på Corren och har tidigare varit regionreporter med Region Östergötland som bevakningsområde. *Har du tips? Eller vet du mer? Kontakta reportern på jasmine.hubinette@corren.se*

Jasmine Hübinette
Jasmine.Hubinette@corren.se

Vecka: 39 · Grundad 1838 · Pris: 25 kr

Under Elins sista tid diskuterade familj och vänner aldrig sjukdomen. Den var så ständigt närvarande ändå. I stället diskuterades vardagliga saker. "Men det krävdes ganska mycket av en annan, för varje gång man såg Elin var hon sämre och sämre och det gjorde ondare och ondare", säger Elins bästa vän Sara Bolgert (till höger). Nu har hon och Elins storasyster Marie Netterholt (till vänster) bestämt sig för att leva sina liv till fullo, både för sin egen skull och för Elins.

FOTO: AGNES GANESTÅL

Löftet: Att leva sina liv till fullo

■ Bästa vännen Sara Bolgert och systern Marie Netterholt förlorade sin Elin för ett halvår sedan. Nu vill de hylla den spralliga och glada kvinna som de för alltid kommer att sakna. De har bestämt sig för att leva sina liv till fullo, både för sin egen skull och för Elins.

A6-8

10-ÅRING ERBJÖDS PENGAR FÖR ATT TA EMOT KNARK

A13

-vi tänker på dig™

MAXUS E-DELIVER 7

Den ultimata arbetsbilen på 100% el

Pris från 459 900 kr

exkl. moms

MAXUS

KIRURGSKANDALEN PÅ US

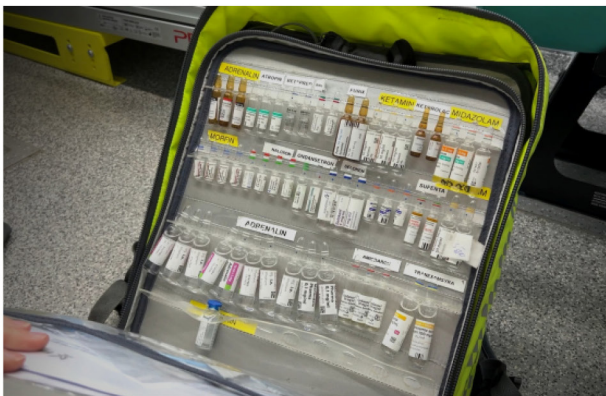

"Jag vill veta att min kollega är nykter och min kollega vill vara säker på att jag är nykter. På vår arbetstid kör vi både bil och vårdar patienter", säger ambulanssjuksköterskan Lisa Gustavsson.

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

Falck Ambulans Lisa Gustavsson ambulanssjuksköterska

Som sjuksköterska har man tillgång till en rad olika narkotikaklassade läkemedel.

Medan ambulanssjuksköterskan Lisa Gustavsson blåser på sensorn tar enheten en bild av hennes ansikte för att försäkra sig om att det är rätt person som blåser i sensorn.

Sjuksköterskan: "Jag vill veta att min kollega är nykter"

LINKÖPING

Hos Falck Ambulans måste personalen blåsa i alkotestet varje dag. "Det fungerar jättebra", säger specialist-sjuksköterskan Lisa Gustavsson. Om någon missar att blåsa kontaktas personalen av chefen.

Correns granskning har visat att läkare och sjuksköterskor med missbruksproblem får arbeta kvar inom vården. Reaktionen har varit starka. Besökare och vårdpersonal som Corren träffar utanför US i Linköping säger att

det kan vara klokt att testa vårdpersonal. Den högsta politiska ledningen är däremot inte övertygad. – Det är ju ganska integritetskränkande att göra ett sådant test, det måste jag ändå

säga, säger regionstyrelsens ordförande Marie Morell (M). "Självklart ska ett alkotest införas. Det borde inte vara integritetskränkande att visa att man är okej att operera", skriver en av Correns läsare på sociala medier.

Corren har därför besökt en arbetsplats där det redan finns. – Just vårdpersonal är en överrepresenterad grupp när det gäller missbruk. Därför är det så viktigt att vi arbetar med det här. Ambulanssjuksköterskan Lisa Gustavsson har nyss klivit in genom dörren till råddningstjänstens station i Åt-

vidaberg. Med en van rörelse tar hon fram sitt tjänstekort, blippar det och blåser mot en väggmonterad maskin. Det är ett alkotest. Medan Lisa blåser på sensorn tar enheten en bild av hennes ansikte för att försäkra sig om att det är rätt person som blåser i sensorn. Nästan genast kommer svaret på skärmen: "Godkänd."

Lisa fortsätter ut i fordonshallen där ambulansen står. – Jag tycker att det fungerar jättebra med de här testerna. Det är viktigt för oss som arbetar här att alla blåst godkänt. Jag vill veta att min kollega är nykter och min

kollega vill vara säker på att jag är nykter. På vår arbetstid kör vi både bil och vårdar patienter.

Ibland kommer det ett larm nästan direkt efter att ambulanssjuksköterskorna kommit till stationen. Då kan det hända att de behöver åka iväg direkt, men först måste alla ha blåst i alkotestet. Skulle någon missa det så larmas driftjouren och om det inte riskerar patientsäkerheten kan ambulansen kallas tillbaka till stationen.

Om man skulle blåsa rött i enheten så skickas omedelbart ett meddelande till ansvarig driftschef.

– Vi har hittills inte varit med om att det varit någon som haft problem, men har lärt oss att det finns vissa saker, som nyss spritade händer och energidrycken Noco som den reagerar på. Då får man göra om testet bara.

Lisa Gustavsson skulle helst vilja ha tester för droger på arbetsplatsen också. – Vi har tillgång till narkotika. Även om vi ska använda det till våra patienter och för läkemedelsjournal så ser man ju att droganvändningen ökar hos vårdpersonal.

Jasmine Hübinette
Jasmine.Hubinette@corren.se

Vecka: 39 · Grundad 1838 · Pris: 25 kr

Emil Oskar Andersson:
Hoffsten utmanar betraktaren med sina verk

B8

EFTER 20 ÅR AV TYSTNAD: LUDMILA ENGQUIST BERÄTTAR I LINKÖPING

B3

FOTO: JASMINE HUBINETTE

Domstolarna bryter mot lagen när de inte larmar

■ Narkotikamissbrukande läkare och rattfylleridömda ambulanssjuksköterskor kan därför arbeta vidare utan att tillsynsmyndigheterna får veta något. Det visar Correns granskning av vårdpersonal som har dömts för missbruksbrott. "Det är allvarliga uppgifter. Domstolarna ska ju skicka en kopia på domen till Ivo och till Socialstyrelsen", säger Domstolsverkets rättschef Peter Islander.

A6-8

När de nya soptunnorna införs försvinner systemet med gröna påsen.

Sortering för 77 miljoner fasas ut

■ Tekniska verkens optiska sortering från 2012 kostade 77 miljoner kronor att bygga. När fyräckstunnor införs och gröna påsen försvinner stängs anläggningen.

A4

LFC har polis-anmält hot mot spelare

■ Efter hoten som började komma mot Rosengårdsspelare i våras har fler lag i damallsvenskan drabbats. Under helgen kom det in hot även mot LFC-spelare och laget har polisanmält.

B1

Så fördelas regionens uppsägningar

■ Av de 235 anställda som regionen nu säger upp är den största delen från den administrativa personalen. Den näst största delen är "övrig personal", dit bland annat undersköterskor räknas.

A2

Det politiska styret i Region Östergötland kallar sig för Östgötasamverkan och består av M, KD och L.

7 388159 002506

Matplatsvariation

MED

Upptäck våra flexibelamatbordsserier Brunch & Crunch!

Erbjudanden gäller t.o.m. 30/9 2024 och kan ej kombineras med andra erbjudanden.

10%

rabatt på utvalda matbord & stolar

MOTALA Drakvägen 8. Tel 0141-23 95 90 Öppettider Mån-fre 10-18, Lörd 10-15

Här är vård-personalen som dömts för missbruksbrott

LINKÖPING

De är berusade, tar droger och är inte betrodda att köra bil. Men patienternas liv vilar i deras händer. Correns granskning visar att domstolarna inte larmar när vårdpersonal döms för brott. Här är några av de dömda läkare och sjuksköterskor som därför kunde fortsätta utan kontroll.

Correns granskning visar att vårdpersonal som missbrukar kan fortsätta arbeta med patienter. Domstolarna är skyldiga att larma tillsynsmyndigheten Ivo när läkare och sjuksköterskor döms för brott. Men Correns granskning visar att de inte gör det. **Här är åtta dömda läkare och sjuksköterskor som Ivo inte fick larm om. Tre av dem känner Ivo fortfarande inte till.**

● BERUSAD AMBULANS-SJUKSKÖTERSKA KÖRDE BIL TILL BARNENS SKOLA

En torsdag i mars i år hämtar en pappa sina barn på en grundskola i Stockholmsområdet. Personalen uppfattar pappan som alkoholpåverkad och ringer polisen. Pappan, som vi kan kalla Emil, är ambulanssjuksköterska. Han har hunnit hem med barnen när polisen kommer. Vid blåskontroll konstaterar polisen att Emil har 1,13 promille alkohol i utandningsluften.

Det framkommer senare att han har ett alkoholmissbruk sedan ett år tillbaka och tingsrätten dömer honom för grovt rattfylleri. Till domstolen säger han att han inte har berättat om händelsen för sin arbetsgivare, men domen skickas ändå inte till tillsynsmyndigheten Ivo.

Eftersom Ivo inte känner till Emils fall pågår inte heller någon tillsyn av hans lämplighet att behålla sin vårdlegitimation.

● BEDRAGAREN VAR EN ALKOHOL-MISSBRUKANDE SJUKSKÖTERSKA

Sjuksköterskan Lars arbetar på en vårdcentral i Linköping. Han har i olika perioder varit sjukskriven för bland annat alkoholmissbruk. Under 2019 och 2020 lade han ut annonser på Blocket och Facebook Marketplace. Han ville sälja elektronik av varumärket Apple; telefoner, klockor och hörlurar. Tusentals kronor överfördes till hans konto, men köparna fick inte vad de betalade för.

En av köparna fick en billig kopia som inte verkade fungera. Han var i olika perioder varit sjukskriven för bland annat alkoholmissbruk. Under 2019 och 2020 lade han ut annonser på Blocket och Facebook Marketplace. Han ville sälja elektronik av varumärket Apple; telefoner, klockor och hörlurar. Tusentals kronor överfördes till hans konto, men köparna fick inte vad de betalade för.

Till polisen säger Lars att han har som hobby att laga och sälja telefoner. Han säger att han har skickat paketen och att han inte har någon kommentar till de meddelandekonversationer som målsäganden har lämnat in. Lars beskriver en av de drabbade som en "otäck person" som har "hotat" honom. I konversationerna som polisen tagit del av är Lars nedlåtande mot den drabbade när han kräver att få sina pengar tillbaka och Lars kallar honom "patetisk" och "förlorare".

Han döms för bedrägerierna, men domen skickas inte till Ivo, trots att domstolens personutredning visar att Lars arbetar som sjuksköterska. Det pågår inte heller någon utredning om Lars lämplighet som sjuksköterska och han får därför kvar sin vårdlegitimation.

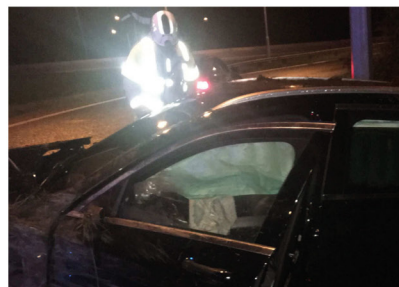
● KIRURGEN SOM VAR DROGPÅVERKAD PÅ JOBBET

Den svarta bilen är alldeles ny, bara några månader gammal. Men nu, en kväll i september 2019, står den tvärs över vägen med bakvagnen mot bergväggen. Fronten på förarsidan är inträckt och krockkuddarna har lösts ut. Bilen är så illa tilltygad att förbipasserande bilister stannar och tillkallar ambulans, trots att föraren är vaken och talbar. Polis kommer till platsen.

Föraren – som vi kan kalla Fredrik och som är kirurg på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg – säger att han bara har fragmentariska minnen av händelsen, men att han skulle köra hem.

Polisen frågar honom om han druckit någon alkohol.

– Ja. Det var någon vodka liknande

Kirurgen Fredrik hade druckit en halvliter av någon vodka liknande dryck när han krockade med bergväggen. Domen skickades ändå inte till tillsynsmyndigheten Ivo.

FOTO: POLISEN

färgglad flaska, en halvliter, drack upp hela, säger han i förhör.

Fredrik erkänner brott, men säger att det var en engångsföreteelse. Han har då 1,22 promille alkohol i blodet. På Systembolagets hemsida kan man läsa om hur man påverkas vid olika promillehalter. Vid 1,0 promille står det: "Sluddrigt tal. Svårt att gå stadigt. Försämrad muskelkontroll. Svårt att kontrollera känslor."

Det är inte första gången Fredrik döms för rattfylleri, men när han överklagar till Transportstyrelsen hävdar han ändå att det är en engångsföreteelse. Trots att han alltså är dömd för att 2009 varit påverkad av narkotikaklassade tabletter när han körde bil. Ingen av domarna har skickats till Ivo. Däremot har domstolarna skickat domarna till andra myndigheter, som polisen och Transportstyrelsen.

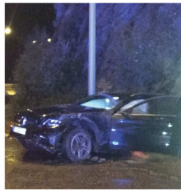
Enligt alkohol- och drogterapeuten Stefan Jonsson som Corren pratat med är just ursäkten "det har aldrig hänt tidigare" ett vanligt sätt att undvika att bli upptäckt i sitt missbruk.

Båda gångerna kräver kirurgen Fredrik att Transportstyrelsen ska ompröva beslutet att dra in hans körkort. I flera brev skriver han till myndigheten att han behöver bilen, dels privat för att lämna barn och storhandla, men också för att snabbt kunna ta sig till sjukhuset dygnet runt där han opererar patienter i sin roll som kirurg. När han har jour behöver han dessutom vara på plats inom 30 minuter.

"Som exempel var jag kallad under jouttid till sjukhusets akutmottagning då ett fyraårigt barn blivit överkört av en åkegräsklippare. Med bil var jag på plats efter 20 minuter", skriver kirurgen som menar att en fördröjning hade minskat barnets möjligheter till överlevnad och att han i så fall skulle ha anmälts till Socialstyrelsen. Ingenstans resonerar han kring hur hans lämplighet att operera patienter påverkas av att han kört bil onykt. Han menar att det är "en rad olyckliga omständigheter" som är orsaken till att han kört rattfull.

Efter att ha krockat med bergväggen 2019 blir han av med körkortet för andra gången och döms för grovt rattfylleri. Vid flera tillfällen efter det har kollegor upplevt honom som drogpåverkad. En dag i början av 2021 när han är på sin arbetsplats tar hans arbetsgivare med honom till företagshälsovården för provtagning. Han har då narkotikaklassade läkemedel i kroppen och stängs av från arbetet. Vården konstaterar att han har beroendeproblematik och när Ivo sedan utreder, framkommer att han har skrivit ut narkotikaklassade läkemedel till sig själv under flera år.

Ändå får han fortsätta som läkare. Först efter att han fått ett bötesstraff

Correns granskning visar att missbrukande läkare och sjuksköterskor som dömts för brott kan fortsätta arbeta med patienter.

FOTO: POLISEN

Efter att Correns granskning visat att vårdpersonal larmat om att neurokirurgen uppträtt berusad på arbetstid och att han misskött sitt alkohol, så stängdes han av från sitt arbete under tre månader.

FOTO: ALBIN WIMAN

för barnpornografibrott fräntas han till slut sin vårdlegitimation i början av 2024. I över 14 år efter den första rattfylleridomen fick Fredrik fortsätta operera patienter. Tillsynsmyndigheten Ivo fick inte veta att han dömts för brott förrän hans arbetsgivare upptäckte att han var drogpåverkad på arbetstid.

● VÅRDCENTRALSLÄKAREN KÖRDE NARKOTIKAPÅVERKAD PÅ VÄG TILL FÖRSKOLAN

Det är en tisdagsmorgon i maj 2021. En 39-årig man kör bil i centrala Uppsala när han stoppas av polisen. Till polisen uppger mannen, som vi kan kalla Johannes, att han är på väg till förskolan och sedan vidare till en annan ort i närområdet. En ort där han är anställd som läkare på en vårdcentral. Men poliserna fattar misstankar om att mannen är narkotikapåverkad.

Läkaren nekar först, men berättar sedan att han rökt cannabis ett par veckor tidigare. Beslut om husrannsakan fattas och i bostaden där mannen och hans sambo bor med barnen hittas cannabis, kokain, ecstasy och LSD, som alla är olagliga narkotikaklassade preparat.

Johannes döms i Uppsala tingsrätt för rattfylleri och ringa narkotikabrott. Straffet blir dagsböter och domen skickas till Kriminalvården, Polismyndigheten, Transportstyrelsen och en rad underavdelningar till dessa myndigheter. Däremot skickas domen inte till Ivo trots att det framgår att han arbetar som läkare.

Än idag arbetar Johannes på vårdcentralen i Uppsala. Han har kvar sin legitimation, och bara ett år efter domen fick han dessutom ett specialistbevis. Ett komplement till legitimationen som innebär att han nu kan titulera sig specialistläkare i allmänmedicin. Om någon av de andra läkarna är osäkra i sina bedömningar, så är det honom de kan rådfråga.

Tillsynsmyndigheten Ivo har fortfarande inte fått veta att han dömts för brott och därför har hans lämplighet inte heller utretts.

● IVA-SJUKSKÖTERSKAN SOM INJICERADE NARKOTIKA PÅ JOBBET

När covidpandemin när Sverige arbetar intensivvårdssjuksköterskan Louise med patienter som svävar mellan liv och död, ofta efter trauman, som exempelvis trafikolyckor. Hon har tidigare varit patientsäkerhetsombud och kommer senare att säga till Ivo att hon värnar extra mycket om patientsäkerheten.

Hon har dock problem med sömnen och under våren 2020 står hon sedan en tid tillbaka på en rad olika läkemedel för sömnsvårigheter. Ett par av dem är narkotikaklassade. Senare kommer hon själv att medge att hon är beroende.

April 2020 upptäcks att Louise är narkotikapåverkad på sin arbetsplats. Hon har då tagit ett tiotal ampuller med ett morfinliknande preparat från läkemedelskåpet på intensivvårdsavdelningen och injicerat en del av läkemedlet. Hon blir påkommen och skickas till beroendekuten där hon testar positivt för två olika typer av narkotika. Hon stängs av från arbetet och får säga upp sig innan hon blir avskedad.

Arbetsgivaren anmälde henne till Ivo. Louise försvarar sig med att covidpandemin varit påfrestande med stort ansvar för svårt sjuka patienter. Ivo går på Louises linje och avslutar ärendet utan åtgärd med motiveringen att det inte finns stöd för att hon har beroendeproblematik. Ivo väljer ändå att anmäla henne till åklagarmyndigheten för läkemedelsstölden på arbetsplatsen.

Hon döms i tingsrätten för stöld och narkotikabrott, men domen skickas inte till Ivo, trots att brotten har begåtts på sjukhuset där hon arbetar. Bara ett par månader efter att Ivo av-

”Det var någon vodka liknande färgglad flaska, en halvliter, drack upp hela. Kirurgen

slutat sin utredning kommer en ny anmälan till Ivo. Kliniken som anmälde henne värdar svårt sjuka barn och informerar Ivo om att Louise blivit påkommen med att vara alkoholpåverkad på arbetstid. Ett provresultat visar på en nivå som kan beskrivas som "tydlig berusning". Dessutom har arbetsgivaren upptäckt att hon har en vinflaska i sitt skåp på arbetsplatsen.

Louise försvarar sig med att det var den pågående polisutredningen om stölden av narkotika som fick henne att må så dåligt att hon behövde dricka alkohol på arbetstid.

"Omständigheterna är dock sådana att hon genom sitt handlande att uppträda berusad på arbetsplatsen kan befaras vara olämplig att utöva yrket som sjuksköterska", skriver Socialstyrelsens ansvarsnämnd Hsan och beskriver ägerandet som "klandervårt". Hsan betraktar ändå det inträffade som "en enskilda händelse" och beslutet blir prövotid. Det innebär att hon har kvar sin legitimation och kan än idag fortsätta arbetet med att vårda svårt sjuka patienter.

En tisdagsmorgon ett år senare stoppas ögonläkaren av polisen när han kör bil i hög hastighet. Polisen beskriver föraren som trött, med glansiga ögon och hängande ögonlock. Ögonläkaren berättar för polisen att han är på väg till jobbet, men nekar till att vara narkotikapåverkad. Analysen kommer senare

Domstolarna har inte larmat Ivo i något av fallen. Därför har dömda läkare och sjuksköterskor kunnat behålla sina vårdlegitimationer. Den berusade kirurgen som krockar med bilen blir inte av med sin läkarlegitimation förrän han också dömts för barnpornografibrott.

FOTO: POLISEN

att visa att han även denna gång är påverkad av cannabispreparat. Han fräntas körkortet på plats. När domen faller skickas den inte heller denna gång till Ivo. Däremot händer något betydligt mer ovanligt, polisen kontaktar själv Ivo och berättar om händelsen där de beskriver att ögonläkaren "var i mycket dåligt skick".

Enligt Ivos uppgifter framkommer också att ögonläkaren vid tillfället polisen stoppade honom även hade en ryggsäck med narkotikaklassade läkemedel som han skrivit ut till sig själv, något han sedan nekar till. Ivo tar del av ögonläkarens journaler och upptäcker då att han tidigare sökt hjälp för att bryta beroendet av cannabis och kokain, där han som mest varit drogfri en vecka vid några tillfällen. Vårdens bedömning var att han hade ett "cannabismissbruk och accelererande kokainmissbruk".

Under Ivos utredning uppger dock ögonläkaren att han inte har någon beroendeproblematik utan använder cannabis "som andra använder alkohol" och att han bara använt kokain "någon enskilda gång". Där framgår också att ögonläkaren själv avslutat kontakten med beroendevården med hänvisning till att han inte längre hade något behov av drogbehandling trots att han nyligen testat positivt för narkotika.

Efter Ivos utredning beslutar ansvarsnämnden Hsan att han ska genomgå prövotid, men får behålla legitimationen. Han är än idag anställd på en ögonklinik.

Läkaren Maria var kraftigt berusad när hon somnade bakom ratten. Trots att hon dömdes till fängelse skickades inte domen till Ivo. Bilden är arrangerad.

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

● PSYKIATRILÄKAREN SOM VAR SÅ BERUSAD ATT HON SOMNADE BAKOM RATTEN

En Ijusgrå kombi står mitt på ett övergångsställe i en korsning i centrala Stockholm. Det är en lördag i oktober 2015 och eftermiddagen har precis övergått i kväll. Den kvinnliga föraren – som vi kan kalla Maria – verkar inte vara vid medvetande. Förbipasserande förgångare tror först att det handlar om ett sjukdomsfall, men inser sedan att föraren sover. De hindrar kvinnan från att köra vidare och tillkallar polis.

Polisen konstaterar att Maria "uppsvisar kraftigt berusning", hon sluddrar, har svårt att sitta upprätt och talar ottydligt och osammanhängande. Hon arbetar inom psykiatri på ett sjukhus i Stockholmsområdet och har nyligen blivit legitimerad läkare. Prover kommer att visa att hon har 3,3 promille alkohol i kroppen.

Systembolaget beskrivning av hur man påverkas vid den promillehalten är "Du uppfattar inte vad som händer". Tingsrätten dömer henne till fängelse, men domen skickas inte till tillsynsmyndigheten Ivo, trots att det framgår i personutredningen att Maria är läkare.

Ett dygt år efter att hon frigivits, i slutet av 2018, tar polisen än en gång Maria för grovt rattfylleri efter att hon i kraftigt berusad tillstånd krockat med en parkerad bil på väg hem från arbetet inom sjukvården. Då arbetar hon som hyrläkare i eget företag.

Maria döms ännu en gång till fängelse, men inte heller denna gång skickas domen till Ivo.

Inte förrän tre år senare, i december 2021, beslutar Socialstyrelsens ansvars-

Corren har hittat flera fall där läkare och sjuksköterskor med missbruksproblem har dömts för brott, men som tillsynsmyndigheterna fortfarande inte känner till.

nämnd Hsan att Marias läkarlegitimation ska återkallas. Men Maria överklagar, hon skriver att hon vid tiden för brotten led av stress och depression och att hon istället vill få prövotid.

Förvaltningsrätten går på Marias linje, men då överklagar istället Ivo till kammarrätten och hennes legitimation återkallas. Då har det hunnit bli mars 2023 och nästan åtta år har passerat sedan hon somnade på övergångsstället. Under hela den tiden har hon kunnat diagnostisera, behandla och skriva ut läkemedel till patienter, som inte vetat något om fängelsestraffen, utredningarna eller alkoholmissbruket.

● RATTFYLLERIDÖMDA KIRURGEN SOM FÖRLAMADE EN PATIENT

En polispatrull har ställt upp en hastighetskontroll utanför biblioteket i centrala Linköping. Det är en måndagsmorgon i slutet av december 2019. En neurokirurg som vi kan kalla Martin – och som arbetar på Universitetssjukhuset – kör så fort att polisen stoppar bilen några hundra meter bort.

– Idag var jag lite sen till jobbet så det är bara att erkänna, säger han till polisen.

Över 20 kilometer i timmen för fort på en 30-sträcka. Dessutom är han berusad. Testet visar på 1,23 promille. Polisen tar hans körkort och han döms i Linköpings tingsrätt, men domen skickas inte till Ivo. Inte förrän en privatperson tipsar Ivo över ett år senare till tillsynsmyndigheten veta att han dömts för brott.

Efter domen får neurokirurgen Martin ett alkoholstillat, men missköter det och blir återigen av med körkortet.

Några veckor efter att hans alkoholås installerats kommer patienten Lena till Universitetssjukhuset i Linköping. Det är mars 2022 och Lena har varit med om en bussolycka. Hon måste opereras akut. Hon vet inte att det pågår en utredning om neurokirurgen som är i tjänst. Inte heller vet hon att personalen larmat om just den kirurgen så sent som dagen innan. De menar att han är onykt. Lena vet inte heller att neurokirurgen, som vi kan kalla Martin, inte längre får köra bil eftersom han misskött sitt alkohol.

Hon sövs och opereras. Efter operationen är Lena permanent förlamad i ena armen. Ivo har svårt att förstå hur kirurgen har kunnat göra fel på det sätt som han gjorde. Sömnbrist, hävdar kirurgen själv efteråt. Dagen därpå borrar han på fel ställe i en annan patients ryggrad. Men inte heller då blir han fräntagen sin läkarlegitimation.

Efter att Correns granskning visat att vårdpersonal larmat om att neurokirurgen Martin uppträtt berusad på arbetstid och att han misskött sitt alkohol, så stängdes han av från sitt arbete under tre månader. Patienten Lena har polis-anmält honom för vållande till kroppsskada och förundersökning pågår.

Men neurokirurgen Martin är fortfarande anställd på sjukhuset i Linköping och har sin legitimation kvar. Ivo har efter avslutad utredning begärt att han ska få prövotid, men något beslut är ännu inte fattat.

Fotnot: Namnen på läkarna och sjuksköterskorna är fingerade.

Jasmine HübINETTE
Jasmine.HubINETTE@corren.se

”Idag var jag lite sen till jobbet så det är bara att erkänna.

Kirurgen

»GRANSKNINGEN FORTSÄTTER PÅ SIDAN 8

"Domstolarna har inte tillgång till registret över legitimerad vårdpersonal", säger Peter Islander, rättschef på Domstolsverket.

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

Domstolarna varnar inte för farliga läkare — bryter mot lagen

LINKÖPING
Domstolarna larmar inte när vårdpersonal döms för brott, visar Correns granskning. Narkotikamissbrukande läkare och rattfylleridömda ambulanssjuksköterskor kan därför arbeta vidare utan att tillsynsmyndigheterna får veta något.

En sjuksköterska har injicerat droger på arbetstid. Två läkare har kört narkotikapåverkade på väg till jobbet. En kirurg har krockat med bilen under kraftig berusning.

Corren har granskat elva domar där vårdpersonal dömts för missbruksrelaterad brottslighet, som gäller åtta olika läkare och sjuksköterskor. Ingen av domarna har skickats till Ivo, trots att lagstiftningen kräver det. I tre av fallen känner Ivo fortfarande inte till brotten.

- Det är allvarliga uppgifter. Domstolarna ska ju skicka en kopia på domen till Ivo och till Socialstyrelsen. Förklaringen är nog att man inte har uppmärksammat det. Domstolarna har inte tillgång till registret

över legitimerad vårdpersonal, säger Domstolsverkets rättschef Peter Islander.

En neurokirurg dömdes för grovt rattfylleri i Linköping och gjorde sedan fel under en operation så att patienten blev förlamad. Där fick Ivo inte veta något förrän efter över ett år efter domen, när en anonym privatperson tipsade. Under tiden hann kirurgen även få varningar om att han inte skötte sitt alkohol.

- Det är en helt fruktansvärd händelse som du beskriver. Mycket upprörande naturligtvis, säger Peter Islander.

När den nya patientsäkerhetslagen trädde i kraft i januari 2011 försvann det tidigare systemet där vårdper-

”Det är allvarliga uppgifter. Domstolarna ska ju skicka en kopia på domen till Ivo och till Socialstyrelsen. Förklaringen är nog att man inte har uppmärksammat det.

Peter Islander

sonal kunde få en disciplinpåföljd, en så kallad "prick i registret" som fanns kvar för alltid. Istället kan legitimerad vårdpersonal nu få beslut om prøvotid eller indragen legitimation. Dessutom infördes brott som en av grunderna för att kunna återkalla legitimationen.

Genom den nya lagen skulle vårdpersonalens lämplighet kunna ifrågasättas redan vid en enda överträdelse om den bedömdes tillräckligt allvarlig. Men Correns granskning visar att dömd vårdpersonal i praktiken ändå får arbeta kvar.

För att tillsynsmyndigheten Ivo ska kunna utreda om vårdpersonal som dömts för brott ska få ha kvar legitimationen behöver myndigheten få veta att det finns en dom.

Psykiatriläkaren "Maria" dömdes för grovt rattfylleri vid två tillfällen, med några års mellanrum.

Den första gången hade hon över 3 promille alkohol i kroppen när hon somnade bakom ratten vid ett övergångsställe.

Ögonläkaren "Ibrahim"

Domstolarna larmar inte

- när vårdpersonal döms för brott

Domstolen

Körkort

Vård-legitimation

När någon döms för brott ska domstolen larma andra myndigheter.

Correns granskning visar att Transportstyrelsen får information och kan dra in ett körkort. Men Socialstyrelsen får ingen information så läkare och sjuksköterskor får därför behålla vårdlegitimationen.

dömdes för narkotikabrott två gånger med ett års mellanrum. Den andra gången körde han bil narkotikapåverkad, då var han på väg till jobbet.

Deras domar skickades inte till Ivo. Domstolarna har därmed brutit mot lagen.

- Ja, de bryter ju givetvis inte uppsåtligen mot lagen, men det är ju en expedieringsskyldighet som inte alltid följs och det tycker jag är allvarligt.

Iva-sjuksköterskan "Louise" tog ampuller från sin arbetsplats och injicerade narkotika på arbetstid.

Vårdcentralsläkaren "Johannes" körde narkotikapåverkad med barnen i bilen, på väg till orten där hans arbetsplats ligger. Vid en husrannsakan hittade polisen

flera olagliga droger i hans hem.

Inte heller deras domar skickades till Ivo.

Trots att Socialstyrelsens register är offentligt och vem som helst kan få veta om en viss person har vårdlegitimation eller inte så har domstolarna inte tillgång till registret. Domstolarna kan därför inte kontrollera om den åtalade i ett brottmål har en vårdlegitimation eller inte. För att domstolarna ska kunna följa lagen om att informera Ivo behövs en lagändring.

- Under tiden så gäller naturligtvis den expedieringsskyldighet som redan finns. Men risken för fel är större så länge det inte sker automatiserade förfrågningar.

Jasmine Hübinette
Jasmine.HubINETTE@corren.se

Karl Magnus Moulin:
Den som inte ställer upp förlorar inte

B6

KENNELÄGAREN I INTERJU MED CORREN: "DET GICK ÅT HELVETE"

A6-7

Riksdagledamöter vill ändra på lagen

■ Domstolsverket larmar om att det krävs en lagändring för att kunna slå larm när vårdpersonal dömts för

missbruksrelaterad brottslighet. Flera riksdagsledamöter reagerar nu efter Correns granskning.

A4

Beslutat: S:t Lars läggs ner

■ I går kom bildningsnämndens slutgiltiga besked: S:t Lars gymnasium läggs ner efter vårterminen. "Jag har förståelse för att det här blir en stor omställning för många av eleverna", säger Åsa Ridne, avdelningschef för gymnasieskolan.

A2

Flera fick inte kris-broschyr

■ Förra veckan lovade Linköpings kommun att alla hushåll skulle få en ny lokal upplaga av broschyren "Om krisen eller kriget kommer" i brevlådan under helgen. Men många har inte fått den. Kommunen undersöker nu vad som har hänt.

A8

Skräpdykare rensade upp i Hästholmen

■ Albin Kälvesten från Motala kallar sig Skräpdykaren. När han och hans kompisar var på plats i Hästholmen för att rensa upp sjöbotten fyllde de flera backar.

A10-11

POLISEN VARNAR FÖR NYA DÖDLIGA DROGEN

A2

BILBÖRSEN
LINKÖPING • NORRKÖPING • NYKÖPING

LÄR KÄNNA TEAMET I LINKÖPING

Linus Martin Oscar Mikael Sofie Leo Oliver Alexander

KIA **SUBARU** **IVECO**

BILFÖRSÄLJNING
Mån-fre 09 - 18 · Lör 10 - 15 · Sön 12 - 15

SERVICEVERKSTAD
Mån-fre 07 - 17

LINKÖPING Öst: Tjälvegatan 2
LINKÖPING Väst: Helgagatan 1

bilborsen.com

Domstolsverkets larm: Vi kan inte varna om farliga läkare

LINKÖPING

Brottsdömd vårdpersonal kan fortsätta arbeta med patienter eftersom domstolarna inte varnar. Nu larmar Domstolsverket om att det krävs en lagändring och efterlyser en lösning från regeringen.

Correns granskning visar att det finns flera fall där domstolarna inte larmat vårdens tillsynsmyndighet Ivo om att vårdpersonal dömts för missbruksrelaterad brottslighet. Trots att domstolarna enligt lag är skyldiga att informera Ivo.

– De bryter ju givetvis inte uppsättilgen mot lagen, men det är ju en expedieringsskyldighet som inte alltid följs och det tycker jag är allvarligt, säger Domstolsverkets rättschef Peter Islander.

Domstolarna har inte tillgång till Socialstyrelsens register över legitimerad vårdpersonal och kan därför inte kontrollera om den åtalade i ett brottmål har en vårdlegitimation eller inte. Som lagstiftningen ser ut nu får dom-

stolarna inte heller regelmässigt fråga Socialstyrelsen. Det är därför svårt för domstolarna att följa reglerna.

Corren har efterfrågat statistik för att få veta hur många sjuksköterskor och läkare som har dömts för rattfylleri och blivit av med sitt körkort. Både Socialstyrelsens och Transportstyrelsens register är offentliga. Vem som helst kan fråga myndigheterna om en viss person har vårdlegitimation eller har blivit av med sitt körkort. Trots det kan myndigheterna inte dela uppgifter med varandra. Det innebär att ingen vet hur många läkare och sjuksköterskor som har dömts för brott.

Nu efterlyser Domstolsverket en lagändring för att

domstolarna ska få veta om den åtalade finns i Socialstyrelsens register över vårdpersonal.

– Förslaget till lösning är ett automatiserat system. Då skulle det ställas en fråga till Socialstyrelsen om personen som döms förekommer i deras register. Domstolen får då veta om domen ska expedieras till Ivo och Socialstyrelsen, som regelverket säger. Då slipper man den här

Domstolarna får i dagsläget inte rutinmässigt ställa frågan till Socialstyrelsen om en dömd person har läkarlegitimation, berättar Domstolsverkets rättschef Peter Islander. Därför kan tillsynsmyndigheterna inte heller larmas. FOTO: JASMINE HÜBINETTE

problematiseringen, säger Domstolsverkets rättschef Peter Islander.

Eftersom det krävs en lagändring kommer Domstolsverkets begäran att ställas till regeringen och justitiedepartementet. Sedan behöver även ett it-system byggas innan det är möjligt för myndigheterna att dela informationen. Något sådant system finns inte i dag.

I väntan på en lösning finns kravet på domstolarna kvar, trots att de inte har verktygen att ta fram informationen som krävs.

– Risken för fel är större så länge det inte sker automatiserade förfrågningar, säger rättschef Peter Islander.

Jasmine Hübinette
Jasmine.HubINETTE@corren.se

Förvånade riksdagsledamöter vill ändra på lagen: "Helt nödvändigt"

LINKÖPING

Flera riksdagsledamöter är förvånade efter Correns avslöjande – domstolarna kan inte larma när vårdpersonal döms för brott. Nu vill de ge domstolarna tillgång till registret över vårdpersonal. "Alla har väl utgått från att domstolarna redan har den möjligheten", säger Anders W Jonsson, riksdagsledamot för Centerpartiet.

– Ja vad ska jag säga? Förvånad är väl ett bra uttryck, säger riksdagsledamoten Karin Rågsjö (V).

Domstolarna larmar inte när vårdpersonal döms för brott, visar Correns granskning. Narkotikamissbrukande läkare och rattfylleridömda ambulanssjuksköterskor kan därför arbeta vidare utan att tillsynsmyndigheterna får veta något.

Corren har granskat elva domar där vårdpersonal dömts för missbruksrelaterad brottslighet. Ingen av domarna har skickats till vårdens tillsynsmyndighet Ivo, trots att domstolarna är skyldiga att göra det.

– Det är allvarliga uppgifter. Förklaringen är nog att man inte har uppmärksammat det. Domstolarna har inte tillgång till registret över legitimerad vårdpersonal, sa Domstolsverkets rättschef Peter Islander till Corren.

Många riksdagsledamöter reagerar med förvåning efter Correns avslöjande att domstolarna inte kan kontrollera

om dömda personer har en sjukvårdslegitimation.

– Jag är förvånad över att problemet inte är löst. Det borde vara självklart att domstolar kan samköra register och se vilka som har en legitimation, säger riksdagsledamoten Patrik Karlson (L).

Karin Rågsjö (V) tycker att det är märkligt att inte Domstolsverket eller Ivo har signalerat till politikerna tidigare.

– Hur har domstolsverket i tio år kunnat låta det här passera? Det tycker jag är en intressant fråga.

Nu efterlyser Domstolsverket en lagändring för att domstolarna rutinmässigt ska få kontrollera om dömda personer finns i Socialstyrelsens register över legitimerad vårdpersonal.

– Det är helt nödvändigt att domstolarna har tillgång till registret över legitimerade yrkespersoner. Annars kan de inte uppfylla lagens mening, som handlar om att skydda patienten och säkra trygghet, säger riksdagsledamoten Patrik Karlson (L).

– Det är självklart väldigt viktigt att domstolarna rapporterar till Ivo, det är en fråga om patientsäkerhet. Vi är alltid beredda att se över lagstiftning som inte fungerar, säger riksdagsledamoten Ardalan Shekarabi (S).

– Det är bara för regeringen att snabbt bereda ärendet och korrigera i lagstiftning eller föreskrifter så att det omedelbart blir möjligt, säger Anders W Jonsson (C).

– Jag är försiktigt positiv till förslaget. Det verkar rimligt, säger Gudrun Nordborg (V) som är Vänsterpartiets ledamot i justitieutskottet.

Corren har granskat elva domar där vårdpersonal dömts för missbruksrelaterad brottslighet, som gäller åtta olika läkare och sjuksköterskor. Ingen av domarna har skickats till Ivo, trots att lagstiftningen kräver det. I tre av fallen känner Ivo fortfarande inte till brotten.

FOTO: CORREN

Idag bygger tillsynen av vårdpersonal på att man vidtar åtgärder efter att någon har begått ett fel.

– Det är ett väldigt omodernt sätt att utöva tillsyn när vi har ett antal register som man med lätthet skulle kunna samköra för att skydda patienter, säger Anders W Jonsson, riksdagsledamot för Centerpartiet.

– Tyvärr har den legitimerade personalens integritet och rättigheter gått före patientsäkerheten. Och det är dags att ändra på det. Ytterst är det ju patienter som drabbas. Avvägningen mellan vårdpersonalens integritet och patientsäkerheten borde vara mycket enkel att göra, säger Anders W Jonsson.

Riksdagsledamoten Patrik Karlson (L) hoppas att Dom-

stolsverkets förslag till lagändring ska gå igenom så snart som möjligt.

– Vi ställer oss positiva till det här. Det handlar först och främst om att skydda patienterna, men också om att få dem som är i missbruk att ta sig ur beroendet så att de kan leva ett drägligt liv igen.

Han tillägger: – Det är ändå lite anmärkningsvärt att det här har fått pågå under tio års tid innan en reaktion kommer från Domstolsverket. Det är ju ett underbetyg, tycker jag.

Jasmine Hübinette
Jasmine.HubINETTE@corren.se
Tina Enström
Tina.Enstrom@corren.se

stolsverkets förslag till lagändring ska gå igenom så snart som möjligt.

– Vi ställer oss positiva till det här. Det handlar först och främst om att skydda patienterna, men också om att få dem som är i missbruk att ta sig ur beroendet så att de kan leva ett drägligt liv igen.

Han tillägger: – Det är ändå lite anmärkningsvärt att det här har fått pågå under tio års tid innan en reaktion kommer från Domstolsverket. Det är ju ett underbetyg, tycker jag.

Jasmine Hübinette
Jasmine.HubINETTE@corren.se
Tina Enström
Tina.Enstrom@corren.se

Ledsagarservice på US läggs ner

■ Avtalet för Ledsagarservice på US sägs upp. "Jag kan bara beklaga att det denna gång tyvärr inte har gått", säger Andreas Westöö (L), 1:e vice ordförande i regionstyrelsen och hänvisar till regionens ekonomiska situation.

A2

Acko Ankarberg Johansson (KD). FOTO: PONTUS LUNDAHL/TT

Ministern: "Mycket allvarligt"

■ Sjukvårdsministern Acko Ankarberg Johansson (KD) har reagerat på att dömd vårdpersonal med missbruksproblem kan fortsätta arbeta med patienter. Nu vill hon att domstolarna ska få veta om den åtalade jobbar i världen.

A4

Vägen till höstens mode

Upptäck höstens trender och tidlösa favoriter i lkpg Fashion District. Över 50 butiker och flera tusen varumärken i hjärtat av Linköping.

lkpgfashiondistrict.se

Öppettider

Vardagar	10:00-19:00
Lördag	10:00-17:00
Söndag	12:00-16:00

"Jag ser mycket allvarligt på uppgifterna om att domstolarna inte kan fullgöra sin skyldighet att rapportera alla domar mot legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal till IVO", säger Acko Ankarberg Johansson (KD), sjukvårdsminister.

FOTO: MAGNUS GRIMSTEDT

Sjukvårdsministern: "Ser allvarligt på uppgifterna"

LINKÖPING

Dömd vårdpersonal med missbruksproblem kan fortsätta arbeta med patienter, visar Correns granskning, eftersom domstolarna inte larmar till vårdens tillsynsmyndighet Ivo. Nu reagerar sjukvårdsministern Acko Ankarberg Johansson (KD) på Correns granskning: "Jag ser mycket allvarligt på uppgifterna."

Domstolarna larmar inte när vårdpersonal döms för brott, visar Correns granskning. Narkotikamissbrukande läkare och rattfylleridömda ambulanssjuksköterskor kan därför arbeta vidare utan att tillsynsmyndigheterna får veta något.

Corren har granskat elva domar där vårdpersonal dömts för missbruksrelaterad brottslighet. Ingen av domarna har skickats till vårdens tillsynsmyndighet Ivo, trots att domstolarna är skyldiga att göra det.

Domstolarna har inte till-

gått till Socialstyrelsens register över legitimerad vårdpersonal och kan därför inte kontrollera om dömda personer har en vårdlegitimation eller inte.

Många riksdagsledamöter reagerade med förvåning efter Correns avslöjande att domstolarna inte kan kontrollera om dömda personer har en sjukvårdslegitimation.

Och nu reagerar även sjukvårdsministern Acko Ankarberg Johansson på Correns granskning:

– Jag ser mycket allvarligt

på uppgifterna om att domstolarna inte kan fullgöra sin skyldighet att rapportera alla domar mot legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal till IVO. Det är viktigt att alla verktyg används för att säkerställa en god patientsäkerhet.

Nu efterlyser Domstolsverket en lagändring för att domstolarna ska få veta om den åtalade finns i Socialstyrelsens register över vårdpersonal.

– Jag välkomnar förslag som kan bidra till detta, kommenterar sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson till Corren.

Reaktionerna har även varit starka från läsarna efter granskningen. Många reagerade på berättelserna om patienter som har skadats av en neurokirurg som fick operera på US i Linköping, trots att kollegor ansåg att han verkade berusad:

"Fruktsamt att detta har hänt! Patientsäker vård är ett måste."

"Att inte ta tag i en kollegas missbruk på en arbetsplats är

elakt mot alla dessa människor, även mot missbrukaren." "Opererar man onykt borde man aldrig mer få utföra operationer. Det allra minsta man kan göra är att testa för alkohol och andra droger inför varje patientkontakt. Märkligt att cheferna håller honom om ryggen istället för att värna om patienterna."

"Hur fan är det möjligt att någon full/påtänd får operera? Kan någon ansvarig förklara detta?"

Många läsare har, precis som politikerna, reagerat på Correns avslöjande att domstolarna inte kan kolla upp om dömda personer har sjukvårdslegitimation – och därmed inte larmar om läkare och sjuksköterskor som har begått brott som tyder på missbruksproblem.

"Ivo borde göra regelbundna efterforskningar mot polisen för att se vilka domar det finns på personal med legitimation."

"Det här är ett exempel på när man skapar en lag och sedan inte kontrollerar att den fungerar."

"Gör om och gör rätt. Givet-

Dömd vårdpersonal med missbruksproblem kan fortsätta arbeta med patienter, visar Correns granskning, eftersom domstolarna inte larmar till vårdens tillsynsmyndighet Ivo.

FOTO: CORREN

vis måste domstolarna kunna kontrollera om en dömd person har någon form av legitimation."

När vi träffade patienter och vårdpersonal utanför US i Linköping var det många som ansåg att vårdpersonal bör kunna testas för alkohol och droger på jobbet, precis som i reportaget om ambulanssjuksköterskan i Öster-

götland som inför varje pass gör ett utandningsprov: "Helt rätt! Borde vara även på sjukhuset. I samma veva som man stämplar in är det bara att köra samma kontroll."

"I Region Dalarna drogtestas personal innan anställning, det kanske hade varit något för Region Östergötland att ta efter."

Jasmine Hübinette
Jasmine.Hubinette@corren.se
Tina Enström
Tina.Enstrom@corren.se

Nyhetschefer
Nils Gruvebäck
Hedda Themner

Nyhets tips
013-28 01 44 (nyhetschef)
tipsa@corren.se

Kontakta reporter
fornamn.efternamn
@corren.se

Växeln
013-28 00 00 (kl 8-16.30)

Att rapportera lokala nyheter, korrekt och relevant, är vår högsta prioritet. Vi har en ansvarig utgivare och följer de pressetiska reglerna.

Vid utebliven tidning

Reklamera enklast på www.corren.se/kundservice eller ring 013-28 03 00 E-tidningen finns alltid att läsa på etidning.corren.se

Östgöta Correspondenten

NTM Media AB,
org nr. 559331-8313

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Christer Kustvik
christer.kustvik@corren.se

Stf ansvarig utgivare
Nils Gruvebäck
Simon Spence

Besöksadress
Badhusgatan 5, Linköping

Postadress
Östgöta Correspondenten
581 89 Linköping

Kundtjänst
013- 28 03 00 (kl 8-15)

Annonsera
Företag/förening:
010-142 91 00
bokaannons@ntmmedia.se
Privat: 013-28 03 00
www.corren.se/kundservice/annonsera

Kundservice dygnet runt
Via www.corren.se/
kundservice finner ni alla förmåner i kundklubben Mera, läser e-tidningen, adressändrar, gör tillfälligt uppehåll i prenumerationen eller anmäler om tidningen har uteblivit.

Prenumerationspriser
Information om våra priser och prenumerationsalternativ finns på corren.se/prislista

Tryckt av
Pressgrannar,
Linköping

"Jag tycker att det är viktigt att vi pratar om många olika missbruk", säger regionstyrelsens ordförande Marie Morell (M).

FOTO: JASMINE HÜBINETTE

Vårdpersonal ska kunna drogtestas vid misstanke

LINKÖPING

Oppositionspolitiker i Region Östergötland kräver nu att regionen vidtar åtgärder efter Correns granskning om att missbrukande vårdpersonal får arbeta kvar inom vården. Nu vill regionpolitikerna att vårdpersonal ska kunna testas på arbetsplatsen vid misstanke.

– Det har varit ganska skrämmande läsning, framför allt ur ett patientsäkerhetsperspektiv, för man ska ju kunna lita på vår hälso- och sjukvård. Nu hoppas jag på att det kommer att bli förändringar och förbättringar på flera olika nivåer, säger Margareta Fransson (MP).

Correns granskning i flera delar har visat att vårdpersonal med missbruksproblem får fortsätta arbeta med patienter trots att tillsynsmyndigheterna bedömer att de är en stor risk för patientsäkerheten. Nu vill partier i Region Östergötland att vårdpersonal ska kunna testas vid misstanke om att de är påverkade av alkohol och droger, utom Centerpartiets

Julie Tran (C) som vill att frågan ska utredas.
– Jag anser att vi har brutit i vårt arbetsgivaransvar. Det har gått lång tid innan vi som arbetsgivare har fångat upp en medarbetare med misstänkt missbruk. Vi vill säkerställa en patientsäker vård och där kan alkohol- och drogtestar vara ett verktyg bland flera, säger Julie Tran (C), som väckt frågan i regionpolitiken.
– Finns det en välgrundad misstanke så är det självklart att man ska kunna gå vidare med att testa den individen, säger Jessica Eek (V).

Flera av partierna har reagerat på Correns granskning och nu vill alltså en majoritet av partierna kunna testa personalen vid misstanke.
– Jag tycker att tester ska vara ett verktyg att använda när man har en misstanke. Det kan ju ge det där utfallet ja eller nej, som man har varit osäker på, säger Kaisa Karro (S).

Sedan i april tittar Region Östergötland även på ett medborgarförslag om att införa alkohol i regionens operationssalar.
– Det är helt uppenbart att det har funnits brister i de här fallen som har lyfts fram i granskningen. Det är jättebra att det kommer upp, sen är det naturligtvis förskräckligt att det kunnat ske, säger Per Larsson (KD).

På Miljöpartiets initiativ ska även regionens alkohol- och drogpolicy uppdateras, den senaste versionen är från 2010.
– Så att den inte bara finns, utan är väl känd i verksamheten. Det är hög tid att Region Östergötland uppdaterar och förstärker sin alkohol- och drogpolicy. Den otrygghet som de uppdagade bristerna innebär är oacceptabla. Det är otroligt viktigt att regionen snabbt vidtar åtgärder för att säkerställa patientsäkerheten i vården, säger gruppleadare Margareta Fransson (MP).

– Vi har alltid ett arbetsmiljöansvar och som jag har sagt tidigare är det ett chefsansvar. Det är alltid ett ansvar man har, som chef och som medarbetare att sköta sig på det sätt man ska. Också som kollega, att informera, att larma. Vi har en ledning som verkligen vill gå till botten med problemen, säger Marie Morell (M).

Flera av partierna framhåller chefsansvaret i situationerna som Corren har granskat och menar därför att chefen ska kunna testa vid misstanke om alkohol- eller drogpåverkan.
– Oavsett vad vi ser för beteende som vi inte vill ha på vår arbetsplats så behöver vi kunna hantera det. Och då måste man som chef, medarbetare, kollega, eller oavsett roll, känna sig tryggt med att arbetsgivaren står bakom mig när jag ser ett felaktigt beteende, för det vill vi komma ifrån, säger Andreas Westö (L).

– Rutinen är att chefen ska hantera det och är det så att man är onykt eller på andra sätt påverkad på arbetet så behöver man ju plocka den personen från sin anställning under den perioden. En kirurg exempelvis, som är onykt, ska inte operera under den tiden som utredningen pågår, säger Richard Svensson (SD).

I mars 2024 publicerades Correns granskning om att en neurokirurg fått fortsätta operera patienter på Universitetssjukhuset i Linköping, trots att kolleger larmat om att han verkade påverkad i operationssalen och samtidigt hade blivit av med sitt körkort efter att han misskött sitt alkohol.

– Vi behöver ge stöd och stöttning, men skulle det vara så att man har ett långtgående missbruk är inte jag främmande för att man plockar den här personen från sin anställning, utifrån de verktyg som finns. Är det så att man kan stänga av en person under rehabilitering, så får man göra det och är det så att man behöver säga upp en person så får man göra det. Det beror på det enskilda fallet, säger Richard Svensson (SD).

Jasmine Hübinette
Jasmine.Hubinette@corren.se

Saab får beställning på tränings-system

LINKÖPING
Saab har fått en beställning från Storbritannien på ett militärt tränings-system. Ordern är värd 270 miljoner kronor.

Den svenska försvarskoncernen skriver i ett pressmeddelande att det brittiska försvarsdepartementet har tecknat ett tilläggsavtal som innebär att Saab ska leverera utrustning och support för att stödja den brittiska arméns träningsverksamhet i Oman. Träningsystem bygger på laser-, radio- och gps-teknik och ska återge träningsituationer på ett realistiskt sätt och generera data som används för att göra en objektiv utvärdering och analys av övningsarna.

Systemet kommer att ingå i det brittiska försvarsbefintliga taktiska simuleringsförmåga.

– Vi ser fram emot att fortsätta stödja den brittiska arméns träningsförmåga i Storbritannien såväl som internationellt, säger Görgen Johansson, chef för Saabs affärsområde Dynamics, i en kommentar.

Fredrik Quist

Fredrik.Quist@corren.se

Körde taxi i fel färdriktning

LINKÖPING
En 62-årig taxichaufför hamnade fel vid kontrollplats Tift och började köra i fel färdriktning. Nu har han åtalats för vårdslöshet i trafik.

Det var på förmiddagen den 6 september i år som en polisman var på väg att svänga in på kontrollplatsen som ligger i anslutning till E4, strax utanför Linköping.

– Precis vid infarten till kontrollplatsens får jag se en taxibil körande söderut i fel färdriktning. Jag får stopp på bilen", skrev polismannen senare i en rapport.

I förhör har 62-åringen, som erkänner att han gjort sig skyldig till vårdslöshet i trafik, berättat att han skulle till Skaggetorp men råkade missa en infart. I samband med den förvirring som uppstod började han köra i fel färdriktning. Han tänkte vända, men då kom polisen och stoppade honom.

Fredrik Quist

Fredrik.Quist@corren.se

Linköping

Regionpolitikerna vill testa vårdpersonal vid misstanke – men det får de inte göra. Privata arbetsgivare kan kräva alkohol- och drogtestar av sin personal, men på sjukhuset tar det stopp. Där får ingen testa om kirurgen är full eller ögonläkaren drogpåverkad. Correns reporter Jasmine Hübinette förklarar varför.

Läkaren kan vägra alkotest – regionen kan bara fråga snällt

En intensivvårdssjuksköterska som injicerar narkotika på arbetstid. En psykiatrikare som är så berusad på alkohol- eller drogtest. Hur kan det vara så?

Inte fatta det beslutet. Inte ens om läkaren raglar in på sjukhuset – påtagligt berusad – får regionen kräva alkohol- eller drogtest. Hur kan det vara så?

Det hela började egentligen för fyrtio år sedan när en busschaufför hos statliga SJ drog sin arbetsgivare inför rätta. Han ville inte tvingas till de läkarundersökningar som SJs säkerhetsföreskrifter krävde för att han skulle få köra buss. Busschauffören fick rätt i Arbetsdomstolen 1984. En oenig rätt beslutade då att SJs läkarundersökningar av anställda

kunde likställas med att staten tvingade medborgare i allmänhet till kroppsliga ingrepp. Domen är än idag vägledande och det är därför vårdpersonalen inte kan testas på sin arbetsplats.

Enligt SKR, som företrädar alla kommuner och regioner, kan man som arbetsgivare bara konstatera att någon verkar vara i för dåligt skick för att arbeta just den dagen och skicka hem den med löneavdrag. Arbetsgivarverket, som företrädar de statliga myndigheterna, instämmer – de kan fråga om ett frivilligt alkohol- eller drogtest,

men de får inte kräva det. Inte ens om medarbetaren är uppenbart berusad och raglar omkring på arbetsplatsen.

Region Östergötland kan idag fråga om läkaren vill lämna ett test frivilligt. Men regionens läkare och sjuksköterskor har enligt lag rätt att tacka nej till arbetsgivarens test. För att tvinga dem skulle det krävas en lagändring och då räcker det inte att regionpolitikerna vill – då behövs det ett riksdagsbeslut.

Lagtolkningen från 1980-talet står fast än idag.

Det finns inget undantag för att alkohol- eller drogtesta vårdpersonal. Därför kan chefen inte veta säkert om läkaren är berusad.

Jasmine Hübinette är grävreporter på Corren och har tidigare varit regionreporter med Region Östergötland som bevakningsområde.

Har du tips? Kontakta reporter på jasmine.hubinette@corren.se

Jasmine Hübinette

Jasmine.Hubinette@corren.se

Regeringspartiet vill ändra lagen – vårdpersonal ska drogtestas

LINKÖPING
Regeringspartiet Liberalerna vill nu ändra lagen för att regionerna ska kunna alkohol- och drogtesta vårdpersonal: "Vi måste skydda patienterna".

Correns granskning har visat att vårdpersonal i aktivt missbruk får fortsätta vårda patienter. Efter granskningen vill politikerna i Region Östergötland att arbetsgivaren ska få testa om man misstänker att vårdpersonalen är påverkad av alkohol eller droger på arbetsplatsen.

Men det går inte utifrån dagens lagstiftning.
– Som arbetsgivare kan man kan fråga om personen går med på testning frivilligt, men om personen säger nej, så kan arbetsgivaren inte genomdriva det. Det måste finnas samtycke, säger Katarina Bergström, arbetsrättsjurist på SKR, Sveriges Kommuner och regioner.

Vad kan man som arbetsgivare göra då?
– Om någon på arbetsplatsen luktar alkohol, så att det är jättetydligt att den är påverkad, kan man säga att personen får gå hem och att det blir löneavdrag. Det blir en kortare avstängning. Men om man inte kan styrka att personen är påverkad så kan man inte göra så. Det kan ju bli ett

Efter Correns granskning vill Patrik Karlson (L) i riksdagens justitieutskott ändra lagen så att vårdpersonal ska kunna testas vid misstanke. Politikerna i Region Östergötland, däribland Marie Morell (M), vill kunna göra det.

FOTO: CORREN

arbetsrättsligt dilemma för våra medlemmar i deras roll som arbetsgivare, de blir lite bakbundna.

Skyddet mot "påtvunga kroppsliga ingrepp" är grundlagsskyddat och finns i Regeringsformen. En rättsfall från Arbetsdomstolen 1984 är fortfarande vägledande.

SKR och Arbetsgivarverket, som företrädar alla statliga myndigheter, har nu gemensamt lämnat in en hemställan till regeringen där de vill att möjligheten att drog-

testa offentligt anställda ska utredas.

– Förtroendet för verksamheten skadas om en drogpåverkad person utför sånt som är väldigt ingripande för andra människor. Det är väldigt allvarligt. Det handlar verkligen inte om att man ska testa alla hela tiden, utan att möjligheten ska finnas som på den privata sidan av arbetsmarknaden, säger Hans Schmidt på Arbetsgivarverket.

Riksdagspolitikern Patrik

Karlson (L) som sitter i riksdagens justitieutskott vill ändra lagstiftningen så att det blir möjligt att alkohol- och drogtesta vårdpersonal vid misstanke.

– När det finns direkta bevis, som en dom eller misstanke, ska man regelmässigt kunna testa för att förebygga sådana fall som nämns i er granskning. Vi ställer oss positiva till att kunna utföra sådana tester på arbetsplatsen. **Det skulle ju innebära en lagändring?**

– Ja, det är stor skillnad på det privata och det offentliga idag. Vi vill undersöka möjligheten att också ge det offentliga den rätten. I de fall där det finns domar eller misstankar så ska man kunna kliva in utan medgivande. Vi måste skydda patienterna och säkerställa trygg vård, men det handlar också om arbetsmiljön för kollegorna, säger Patrik Karlson (L).

Jasmine Hübinette

Jasmine.Hubinette@corren.se

Neurokirurg måste göra alkoholtester

■ Två patienter skadades för livet under operationer av en neurokirurg på US, som fick fortsätta operera efter att ha misskött sitt alkohol och blivit

av med körkortet. Nu har beslut fattats att kirurgen måste göra regelbundna alkoholtester.

A2

Christer Kustvik:
Därför är
Corren Årets
redaktion

A

Viktig information till Sveriges invånare

Om tomten kommer

God jul och trevlig helg önskas alla läsare!

■ Julaftonens tidning innehåller massor av läsning från hela länet. Tidningen är tillbaka

på fredag, men du kan följa nyheterna på corren.se under hela julhelgen!

NYE LHC-TRÄNAREN: "DET GICK VÄLDIGT FORT"

B1

Elon Coldman önskar alla kunder en riktigt God Jul

eLON
Coldman i Linköping

Duvkullestigen 5, 587 25 LINKÖPING · Tel 013-16 25 15
Måndag-Fredag 10-18 · Lördag 10-14 · Söndag 11-15
@elonlinkoping · ElonLinkoping · www.elonlinkoping.se

Nyhetschef
Nils Gruvebäck

Biträdande nyhetschefer
Hedda Themner
Victor Bomgren

Nyhetstips
013-28 01 44 (nyhetschef)
tipsa@corren.se

Kontakta reporter
förnamn.efternamn
@corren.se

Växeln
013-28 00 00 (kl 8-16.30)

Att rapportera lokala nyheter, korrekt och relevant, är vår högsta prioritet. Vi har en ansvarig utgivare och följer de pressetiska reglerna.

Vid utebliven tidning

Reklamera enklast på
www.corren.se/kundservice
eller ring 013-28 03 00
E-tidningen finns alltid att
läsa på etidning.corren.se

Östgöta
Correspondenten

NTM Media AB,
org nr. 559331-8313

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Christer Kustvik
christer.kustvik
@corren.se

Stf ansvarig utgivare
Nils Gruvebäck
Simon Spence

Besöksadress
Badhusgatan 5, Linköping

Postadress
Östgöta Correspondenten
581 89 Linköping

Kundtjänst
013-28 03 00 (kl 8-15)

Annonsera
Företag/förening:
010-142 91 00
bokaannons@ntmmmedia.se
Privat: 013-28 03 00
www.corren.se/
kundservice/annonsera

Kundservice dygnet runt
Via www.corren.se/
kundservice finner ni alla
förmåner i kundklubben
Mera, läs e-tidningen,
adressändrar, gör tillfälligt
uppehåll i prenumerationen
eller anmäl om
tidningen har uteblivit.

Prenumerationspriser
Information om våra priser
och prenumerations-
alternativ finns på
corren.se/prislista

Tryckt av
Pressgrannar,
Linköping

Tillsynsmyndigheternas utredning och beslut styrker det som framkommit i Correns granskning – att neurokirurgen fått fortsätta operera patienter trots omfattande alkoholmissbruk.

FOTO: ALBIN WIMAN

Kirurgskandalen: Nu måste kirurgen göra alkoholtester

LINKÖPING

Nu beslutar ansvarsnämnden att en neurokirurg på US måste göra regelbundna alkoholtester för att få behålla läkarlegitimationen. Orsaken är bristande omdöme och alkoholberoende.

Correns granskning har visat att den rattfylleridömda kirurgen fick fortsätta operera patienter – varav två skadades för livet – trots att han inte fick köra bil.

Corren har i en granskning visat att en neurokirurg på Universitetssjukhuset i Linköping fick fortsätta operera patienter efter att ha dömts för grovt rattfylleri – trots att han misskött sitt alkohol och blivit av med körkortet.

Med bara ett par dagars mellanrum blev två patienter skadade. En patient, Lena Huss, blev förlamad efter att kirurgen gjort fel vid en operation i hennes nacke. En annan patient, Annelie, har fortfarande ett hål i ryggraden efter att kirurgen gått in till ryggmärgen på fel ställe.

I samband med de här operationerna larmade vårdpersonal till ansvariga chefer om att kirurgen hade varit påverkad av alkohol eller droger i operationssalen. Ändå fick han fortsätta operera.

Nu kan Corren även avslöja att kirurgen lämnade ett alkoholprov som visar regelbundet intag av alkohol bara dagar efter de här operationerna – den 10 mars 2022. Det framgår av Ivo:s utredning som Corren nu har tagit del av.

Ett värde på över 0,3 kan tyda på mer omfattande regelbundet intag. Kirurgens värde var 1,91.

Kirurgen lämnade blodprover till företagshälsovården för att arbetsgivaren misstänkte att han hade ett alkoholmissbruk.

Samma år fick kirurgen även diagnosen "skadligt bruk av alkohol". Kirurgens företagsläkare har funderat på om alkoholberoende hade varit en bättre diagnos. Ivo:s bedömning är att kirurgen har ett alkoholmissbruk.

Ivo har bedömt att kirurgen "lämnat skiftande uppgifter om omfattningen av sitt alkoholmissbruk" och att han förringat sina problem. Istället för att avstå alkohol har han minskat drickandet för att hålla sig inom normalnivåerna vid provtagning, enligt IVO.

Det var i december 2019 som kirurgen körde för fort och kraftigt alkoholpåverkad. Till polis på plats sa han att han var på väg till jobbet, men han ändrade sig senare och sa att han bara skulle lämna något på jobbet.

Verksamhetschefen Carina Folkesson har intygat till Ivo att kirurgen var schemalagd på neurointensiv vid brottstillfället. Men efter att Corren rapporterat om fallet ändrade hon sina uppgifter och menade att kirurgen var ledig då.

Ivo har ifrågasatt de ändrade uppgifterna och bedömer att det är klarlagt att kirurgen körde grovt rattfull på

väg till jobbet. Men ansvarsnämnden anser inte att det går att slå fast att han var på väg till jobbet.

Nu har Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) beslutat att neurokirurgen ska genomgå en treårig prøvotid. Orsaken är att han enligt ansvarsnämnden har ett alkoholberoende och att det "finns en betydande risk för återgång i högt dagligt alkoholintag som kan påverka hans arbete som läkare". Han befaras även olämplig att utöva yrket eftersom han "allvarligt har brustit i omdöme" genom att köra bil kraftigt alkoholpåverkad.

Beslutet om prøvotid innebär bland annat att kirurgen ska lämna prover för alkohol och narkotikaklassade läkemedel en till två gånger i månaden. Han ska också lämna in ett läkarintyg om sitt mående var fjärde månad.

Under 2023 fick all vårdpersonal som utreddes för missbruksrelaterad brottslighet behålla sin vårdlegitimation. Det har Correns granskning tidigare visat.

Kirurgen själv uppger till HSAN att han inte var på väg till arbetet när han stoppades av polisen och framhåller att det har gått fyra år se-

dan han dömdes för rattfylleri. Han menar att han har blivit friskförklarad från depressionen som var orsaken till hans dåliga mående och att det är en felaktig tolkning att han förringat sina problem.

Kirurgen motsätter sig beskrivningen att han skulle vara olämplig att utöva yrket. Han hänvisar till att hans arbetsgivare har fullt förtroende för honom och att hans chef Carina Folkesson i ett yttrande har intygat att "hon aldrig har haft någon misstanke om att han skulle ha använt alkohol eller varit påverkad under arbetstid". Det framgår av ansvarsnämndens beslut. Kirurgen menar att "någon på kliniken av personliga skäl vill smutska honom".

Efter Correns granskning stängdes kirurgen av från sin tjänst i mars 2024, men han är nu tillbaka i tjänst på Universitetssjukhuset i Linköping.

■ **Vet du mer?** Tipsa jasmine.hubINETTE@corren.se. Du kan också tipsa oss genom att lämna ett krypterat tips. Du får vara anonym och har källskydd.

Jasmine Hubinette
Jasmine.Hubinette@corren.se

